

การศึกษาเรื่อง “คุณภาพชีวิตการทำงานของลูกจ้างในสถานประกอบการขนาดเล็กในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงาน สภาพการทำงานของลูกจ้างในสถานประกอบการขนาดเล็กในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเภทกิจการกับคุณภาพชีวิตการทำงานของลูกจ้างในสถานประกอบการขนาดเล็กในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง

ประชากรที่ศึกษาคือ ลูกจ้างที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างจำนวน 1 – 9 คน ซึ่งตั้งอยู่บนถนนเถินบุรี อำเภอเถิน จังหวัดลำปาง จำนวน 118 คน โดยใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสถิติไคสแควร์

จากการศึกษาพบว่า ลูกจ้าง ส่วนใหญ่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการประเภท แวนตาเทป ซีดี อุปกรณ์ไฟฟ้า โทรทัศน์ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี จบการศึกษาระดับปวช. มีสถานภาพโสดและสมรสในสัดส่วนที่เท่ากัน ส่วนใหญ่จำนวนบุตรของผู้มีสถานภาพสมรส มี และหย่าร้างมีจำนวน 1 คน มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดลำปาง ที่อยู่อาศัยปัจจุบันเป็นบ้านของตนเอง ระยะเวลาในการเดินทางไปกลับระหว่างบ้านกับที่ทำงานใช้เวลา 1 – 30 นาที และลูกจ้างส่วนใหญ่ทำงานกับนายจ้างรายปัจจุบันตั้งแต่ 37 เดือนขึ้นไป รายได้ประจำต่อเดือนโดยประมาณระหว่าง 3,000 – 5,000 บาท ค่าใช้จ่ายต่อเดือนโดยประมาณต่ำกว่า 3,000 บาท และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานก่อนหน้านี้คือรับจ้างทั่วไป

จากการศึกษาสภาพการทำงานพบว่า ส่วนใหญ่มีตำแหน่งงานเป็นพนักงานขาย ลักษณะงานคืองานขายสินค้า ไม่ได้ทำสัญญาจ้างเป็นลายลักษณ์อักษร มีวันทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ เวลา

ทำงานวันละ 8 ชั่วโมง มีเวลาพัก 1 ครั้งต่อวันโดยพักครั้งละ 60 นาที มีวันหยุดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3 วันต่อสัปดาห์ วิธีการจ่ายค่าจ้างจ่ายเป็นรายเดือน ส่วนใหญ่ไม่มีอัตราค่าตอบแทนในการทำงานนอกเหนือจากเงินเดือน ส่วนที่มีจะเป็นค่าทำงานล่วงเวลา ไม่มีการขึ้นค่าจ้าง ส่วนที่มีการขึ้นค่าจ้างมีการขึ้นค่าจ้าง 1 ครั้งต่อปี สวัสดิการด้านอาหารนายจ้างไม่ได้จัดให้เลย สวัสดิการด้านน้ำดื่มนายจ้างจัดให้ เครื่องแบบพนักงานนายจ้างไม่ได้จัดให้เลย ที่พักนายจ้างไม่ได้จัดให้เลย ไม่มีการตรวจสุขภาพประจำปี เงินพิเศษอื่นๆส่วนใหญ่ไม่มี สิ่งที่นายจ้างจะดำเนินการในกรณีที่มีการเลิกจ้างนั้น ลูกจ้างไม่แน่ใจว่านายจ้างจะปฏิบัติอย่างไร สิทธิของลูกจ้างในการร้องทุกข์กับนายจ้างเรื่องเวลาการทำงาน เรื่องวันหยุด เรื่องเงินเดือน และเงินพิเศษอื่นๆ ลูกจ้างส่วนใหญ่มีสิทธิและกล้าใช้สิทธิอื่นๆ และมีความพอใจกับสภาพแวดล้อมการทำงาน

คุณภาพชีวิตในการทำงานของลูกจ้างในสถานประกอบการขนาดเล็กในอำเภอเถิน จังหวัดลำปางอยู่ในระดับดี หรือ ลูกจ้างมีความพอใจมากต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34) ในด้านการได้รับความคุ้มครองเกี่ยวกับสภาพการจ้างเรื่อง ค่าจ้าง สภาพแวดล้อมในการทำงาน การได้รับการปฏิบัติที่เป็นธรรมในการทำงานเรื่อง การไม่เลือกปฏิบัติในการรับเข้าทำงาน ขณะทำงาน และการเลิกจ้างงาน ความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตการทำงานกับการดำเนินชีวิตเรื่องงานกับสภาพทางสังคมและชนชั้น ความสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเรื่อง ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันของนายจ้างกับลูกจ้าง

การทดสอบสมมติฐานพบว่า ประเภทสถานประกอบการมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของลูกจ้างในสถานประกอบการขนาดเล็กในอำเภอเถิน จังหวัดลำปาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 0.05

แนวทางการส่งเสริมคุณภาพชีวิตการทำงานของลูกจ้างได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ เช่น สำนักงานประกันสังคม กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ดูแลและคอยให้ความช่วยเหลือกับลูกจ้างเมื่อได้รับความเดือดร้อน ควรที่จะมีการขยายงานในเชิงลึกให้มากขึ้น ซึ่งอาจจะสามารถดำเนินการในรูปแบบของการจัดเจ้าหน้าที่เข้าตรวจเยี่ยมในสถานประกอบการต่าง ๆ หรือ เป็นการจัดตั้งหน่วยงานย่อยในพื้นที่ที่มีสถานประกอบการตั้งอยู่อย่างหนาแน่น เพื่อที่จะได้เพิ่มความเข้มงวดในการบังคับให้สถานประกอบการซึ่งมีการจ้างงาน ให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

ABSTRACT

176646

A study on “The Quality of Working Life of Employees in the Small Business of Amphoe Thoen, Changwat Lampang” had the objectives to study working quality of life and working conditions of employees in the small business of Amphoe Thoen, Changwat Lampang and to analyze the relationship between the types of enterprises and quality of working life of employees in the small business of Amphoe Thoen, Changwat Lampang.

Population studied were employees working in the small scale enterprises which consisted of 1 – 9 employees located at Thoenburi road, Amphoe Thoen, Changwat Lampang with totally 118 employees. Data were collected by using structured interview and analyzed by descriptive statistics and Chi – Square for hypothesis testing.

From research findings, it was found that most employees working in the enterprises relating to spectacle, tape, CD, electric appliances and television were females with average age of 33 years old and finished vocational education. Their marital status was single and married in equal proportion. Mostly, the number of children of married, widow and divorced person was only one child. Their domicile was in Lampang in their private homes. Travelling time for commuting between their homes and offices was 1 – 30 minutes. Most employees working with the present employers for more than 37 years. Their monthly income was around 3,000 – 5,000 bath with monthly expenses less than 3,000 bath on average. Most of their working experience was wage earners.

As for working conditions, most employees were salesperson selling goods without written employment contract. Working days were 6 days a week for 8 working hours with one day break for 60 minutes each time. Their holiday was less than or equal to 3 days a week. The employees usually received salary. Most of them received no extra pay except salary. Those who had over time will not get promotion. The promotion was only once a year. There were no welfares on food, uniform, accommodation, annual physical check up or no other bonus except for drinking water. The employees were not certain about dismissal from employment. However, most employees had their right to claim for working days, holidays, salary and they were quite satisfied with their work.

Working quality of the employees was at good level. In other words, the employees were very satisfied with working quality of life (arithmetic mean is 3.34) pertaining to the protection of employment conditions, e.g. wages, working environment, being treated fairly during recruitment, working and dismissal from employment, the relationship between working life and social status, between employers and employees as well as the assistance from each other.

As for hypothesis testing, it was found that the type of enterprise was statistically significant related to working quality of life of employees in Amphoe Thoen, Changwat Lampang at 0.05 level.

The ways to promote working quality of life of employees were the government agencies, namely, Social Insurance office, Labor, Welfare and Protection Department, Skilled Labor Development Department which look after burdensome employees should pay more attention on enterprise visit or the establishment of sub- agencies in the intensified zone in order to strictly inspect such enterprises to follow the rules and regulations.